

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 207/2013-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. mája 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. Ing. Mgr. I. I., V., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Michalovce č. k. 22 Cb/101/2009-755 z 1. júla 2011 a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 4 Cob/91/2011-873 z 18. decembra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. Ing. Mgr. I. I. **o d m i e t a** pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. marca 2013 doručená sťažnosť Mgr. Ing. Mgr. I. I. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky

(ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) č. k. 22 Cb/101/2009-755 z 1. júla 2011 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 Cob/91/2011-873 z 18. decembra 2012 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“).

Predmetom konania pred okresným súdom bolo rozhodovanie o návrhu S. (ďalej len „navrhovateľ“) o určenie, že sťažovateľ (v procesnom postavení odporcu) nie je predsedom predstavenstva spoločnosti T., a. s. Okresný súd návrhu navrhovateľa vyhovel a krajský súd rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil.

V odôvodnení podanej sťažnosti k napadnutým rozsudkom sťažovateľ uvádza, že „v prejednávanej veci chýba zákonná právomoc súdu na prejednanie veci, súd ako štátny orgán konal v rozpore s čl. 2 ods. 2 Ústavy, nakoľko mu zákon a to Občiansky súdny poriadok takéto oprávnenie nepriznáva, čím súd nekonal v medziach zákona, v jeho rozsahu, ktorý má zákonom vymedzený, ale spôsobom, ktorý flagrantne porušil jeho postavenie taxatívne vymedzené zákonom...

Je nepochybné, že valné zhromaždenie spoločnosti má zo zákona originálnu a neprenesiteľnú právomoc voliť a odvolávať predsedu predstavenstva. Konajúci súd si preto v rozpore so zákonom prisvojil toto právo a týmto prekročil právomoc danú mu zákonom.

Na základe vyššie uvedeného je zrejmé, že súd nebol oprávnený konať a rozhodovať o takomto postavení sťažovateľa, pretože zákonom má zverenú takúto právomoc len valné zhromaždenie spoločnosti.“

V ďalšej časti sťažovateľ namieta „retroaktivitu v rozhodovaní súdu, bez zákonného oprávnenia“ poukazujúc na skutočnosť, že v čase súdneho konania sťažovateľ zo zákona už nemohol byť a ani nebol predsedom predstavenstva, preto na strane súdu existovala procesná prekážka danú vec pojednávať. V tejto súvislosti namieta, že aj keď okresný súd konštatuje prednesenie tejto námietky sťažovateľom, ďalej sa ňou nezaobrá ani ju nevyhodnocuje, pričom súčasne poukazuje na právnu vetu vyplývajúcu z rozsudku

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) vydaného pod sp. zn. 1 Cdo 91/2006. Nadväzne na to sťažovateľ uvádza, že súd „nemohol rozhodovať o tom, či právny vzťah vznikol alebo existoval v minulosti, súd mohol len rozhodnúť či právny vzťah v čase rozhodovania existuje alebo neexistuje. Keďže predloženým dôkazom bolo jasne zo zákona o právnom vzťahu rozhodnuté, súd nemal zákonné oprávnenie sa žalobou zaoberať a preto ju mal ako takú zamietnuť.“

Na základe týchto skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal vo veci takéto rozhodnutie:

„1. Krajský súd v Košiciach v konaní vedenom pod č. k. 4 Cob/91/2011 zo dňa 18. 12. 2012 a Okresný súd Michalovce v konaní vedenom pod č. k. 22 Cb/101/2009 zo dňa 1. 7. 2011 porušili základné právo Mgr. Ing. Mgr. I. I... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy... a právo na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru...“

2. Zrušuje Rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 18. 12. 2012, sp. zn. 4 Cob/91/2011 a Okresného súdu Michalovce zo dňa 1. 7. 2011, sp. zn. 22 Cb/101/2009 a vec vracia v rozsahu zrušenia Krajskému súdu v Košiciach a Okresnému súdu Michalovce na ďalšie konanie.

3. Mgr. Ing. Mgr. I. I., advokátovi, priznáva náhradu trov konania v sume 256,02 €, ktoré je Krajský súd v Košiciach a Okresný súd Michalovce povinní zaplatiť, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním

a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde sa k návrhu na začatie konania musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie sťažovateľa advokátom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

Ústavný súd v zhode so svojou skoršou judikatúrou považuje za potrebné zdôrazniť, že zmyslom inštitútu splnomocnenia je, že sa udeľuje inej osobe v rozsahu vymedzenom splnomocniteľom, pričom splnomocniteľ uvedeným úkonom dáva tretím osobám najavo, v akom rozsahu ho splnomocnená osoba zastupuje (III. ÚS 311/05). Ústavný súd teda nepovažuje postup sťažovateľa, ktorý v úvode sťažnosti uviedol ako právneho zástupcu samého seba a k sťažnosti priložil o tom splnomocnenie udelené samému sebe ako právne akceptovateľný, avšak vzhľadom na dostatok dôvodov na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil pri svojom ďalšom postupe od odstraňovania tohto nedostatku náležitostí sťažnosti dospejúc k týmto právnym záverom.

Ústavou daná právomoc neumožňuje ústavnému súdu nahrádzať rozhodovaciu činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak,

čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých sťažovateľovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy.

Uvedené vyplýva z princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy, obsahom ktorého je pravidlo, že sťažovateľ má právo sa domáhať ochrany základného práva pred ústavným súdom iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôže poskytnúť iný súd.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (mutatis mutandis IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

V danom prípade napadnutý rozsudok okresného súdu podliehal revíznej právomoci krajského súdu v konaní o podanom odvolaní, ktorý má aj kasačnú právomoc. Oprávnenie podať odvolanie sťažovateľ aj skutočne využil a krajský súd rozhodnutie okresného súdu aj preskúmal. Preskúmanie napadnutého rozsudku okresného súdu ústavným súdom by preto bolo v rozpore s princípom subsidiarity zakotveným v čl. 127 ods. 1 ústavy, lebo jeho preskúmanie na základe podaného odvolania patrí do právomoci krajského súdu. Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť v časti smerujúcej proti rozsudku okresného súdu odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

Pokiaľ ide o realizáciu sťažovateľom navrhnutého ústavného prieskumu rozsudku krajského súdu, za podstatné v tomto smere považuje ústavný súd sťažovateľovu námietku, že všeobecné sudy nemali právomoc na prerokovanie jeho veci.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na znenie § 237 písm. a) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, pokiaľ sa rozhodovalo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov. Namietaný nedostatok právomoci súdov má pritom podľa sťažovateľa vyplývať z originálnej a neprenesiteľnej právomoci valného zhromaždenia spoločnosti voliť a odvolávať predsedu predstavenstva, pričom do tejto právomoci orgánu oprávneného o tejto otázke podľa § 187 ods. 1 písm. c) zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov rozhodovať malo byť rozsudkom krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu zasiahnuté.

Ústavný súd zistil, že sťažovateľ dovolanie proti napadnutému rozsudku krajského súdu z dôvodu namietaného nedostatku právomoci okresného súdu a krajského súdu v zmysle § 237 písm. a) OSP nepodal. V okolnostiach prípadu potom podanie sťažnosti ústavnému súdu podľa čl. 127 ústavy namiesto využitia možnosti podať dovolanie proti napadnutému rozsudku súčasne svedčí o nevyčerpaní opravného prostriedku, ktorý sťažovateľovi zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytoval a na ktorého použitie bol podľa osobitných predpisov oprávnený. Uvedené teda svedčí o právomoci všeobecných súdov (v danom prípade najvyššieho súdu) rozhodovať

o prípadnom porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru namietanom sťažovateľom, čo predchádza právomoci ústavného súdu konať o sťažnosti podanej podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Vzhľadom na záver o nedostatku právomoci ústavného súdu na konanie nepovažuje ústavný súd za podstatné zaujímať stanovisko k druhej námietke sťažovateľa týkajúcej sa retroaktivity v rozhodovaní krajského súdu, pretože daná otázka by v prípade záveru o nedostatku právomoci všeobecných súdov v danej veci konať nebola právne relevantná. Napokon ústavný súd pripomína, že nie je zásadne oprávnený preskúmavať a ani posudzovať právne názory všeobecných súdov, ktoré ich pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu.

Za daných okolností preto ústavný súd sťažnosť aj v časti smerujúcej proti rozsudku krajského súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už bližšie nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. mája 2013